

Slim in de Stad-prijs 2017

Inschrijvingsformulier

Gelieve dit formulier ten laatste op 17 oktober 2017 in te dienen via stedenbeleid@vlaanderen.be.

1 GEGEVENS VAN DE INDIENER

Naam:	Mieke Van Cauwenberghe
Telefoonnummer:	0478 52 22 93
E-mail:	mieke.vancauwenberghe@mechelen.be
Functie van de contactpersoon:	Programmamanager Slimme Stad & Innovatie

Naam van de stad (of VGC)* :	Stad Mechelen
Straat:	Grote Markt
Huisnummer:	21
Postcode:	2800
Gemeente:	Mechelen

* Dit is een aanvraag van verschillende steden samen (optioneel):

☐	Steden:
--------------------------	---------

2 HET CONCEPT

Gelieve het concept op maximum 5 A4-pagina's uit te werken. Dit formulier dient louter als ondersteuning bij de voorstelling.

2.1. Situering van het concept:

☒	Op niveau stad/stadsregio/steden netwerk	☒	Multidisciplinair karakter
☐	Op niveau wijk/buurt	☐	Beleidsdomein gebonden

2.2. Samenvatting van de visie

(Omschrijf beknopt de krachtlijnen van de visie. - In welke mate heeft het concept haalbare en realiseerbare ambities?)

Begin 2017 werd in Mechelen het startschot gegeven voor een stadsbreed actieplan tegen seksuele intimidatie op straat. Dit actieplan wordt gecoördineerd vanuit de afdeling Preventie en Veiligheid, in samenwerking met zowel interne diensten als externe partners.

Seksuele straatintimidatie varieert van 'lichtere' vormen zoals nastaren, naroeppen, nafluiten, oneerbare voorstellen, toeteren ... tot meer fysieke en meer bedreigende gedragingen zoals obscene gebaren, opdringerigheid, aanrakingen, achtervolgen, de doorgang blokkeren, ongevraagd filmen met smartphone, flashen,... Met het actieplan wil de stad een sterk signaal geven. Onze maatschappij durft de ernst van seksuele intimidatie soms te minimaliseren en het is net die tendens die we gezamenlijk willen doorbreken. We willen vooral benadrukken dat we dit hoe dan ook niet hoeven te aanvaarden.

Het is zeker niet zo dat intimidatie een groter probleem vormt in Mechelen dan ergens anders in Vlaanderen. Dat heeft een wetenschappelijk onderzoek ook bevestigd. Wel kunnen we er niet omheen dat maar liefst de helft van de 275 bevroegde personen de voorbije twaalf maanden werd geconfronteerd met intimidatie op straat. Heel opmerkelijk: slechts een kwart van de slachtoffers reageert actief, bijvoorbeeld door de dader aan te spreken. De meesten negeren de situatie echter - door weg te kijken of zich om te draaien- of proberen zo snel mogelijk uit de situatie te verdwijnen. Slachtoffers en omstaanders proberen de situatie dus meestal te negeren. En gaan ook hun gedrag aanpassen om zulke omstandigheden te vermijden. De helft van de respondenten geeft aan dat ze rekening houden met een mogelijk gevaar, en dat ze daarom bijvoorbeeld vermijden om 's avonds of 's nachts buiten te komen. Anderen mijden dan weer bepaalde buurten of locaties en soms gaat het zelfs zo ver dat ze hun kledij aanpassen of met de

auto's gaan rijden of meerijden in plaats van te voet of met de fiets te gaan.

Om het fenomeen rond de intimidatie in het nachtleven beter te begrijpen is de stad een human-centred design en ontwerpgedreven traject gestart o.l.v. Studio Dott, waarbij jongeren, medewerkers van de stad en andere betrokkenen geïnformeerd, bevraagd en bewust gemaakt worden van de uitdagingen. Uit een eerste stakeholdersessie en op basis van bestaande kennis en informatie aanwezig bij de stad werd het thema van seksuele intimidatie verruimd tot intimidaties in het nachtleven bij jongeren tussen de 15 en 25 jaar.

Binnen het concept "Nachtraven" willen we onderzoeken hoe innovatieve technologie, ICT en/of verschillende vormen van data hierbij een hefboom kunnen zijn. Enerzijds bij het capteren en begrijpen van het probleem. Hierbij zullen de mogelijkheden van emotie-trackers in combinatie met locatie-trackers uitgetest worden. Anderzijds wordt onderzocht wat de impact van 'interactive light' is op dit fenomeen.

2.3. Beoogde impact van het concept op de stad

(Welke zijn de beoogde effecten van het concept om de levenskwaliteit in de stad (of steden) of stadsregio ('s) te verbeteren?)

Mechelen biedt uitgangsevenen voor jongeren van binnen en buiten de de stadsrand en vaak ook uit omliggende gemeenten (Sint-Katelijne-Waver, Bonheiden, Putte, Zemst,...). Andersom vertrekken ook heel wat Mechelse jongeren richting Antwerpen of Brussel om daar uit te gaan. In beide gevallen betekent dit dat vele jongeren zich 's nachts in, om, van en naar de stad begeven en weten we, op basis van de gekende onderzoeken, dat dit voor vele geen aangename stadsbeleving is. Een slimme stad, wil ook 's nachts leefbaar zijn: intimidatie en mijdingsgedrag horen daar niet thuis.

Het uiteindelijke doel is de "sense of control" bij jongeren te verhogen. Door het "intimidatiefenomeen" te reduceren, zal het uitgaansleven aantrekkelijker worden. Dit zorgt enerzijds voor een verbetering van de economie dankzij de bloeiende horeca, en anderzijds creëert het meer betrokken jongeren die bewuster omgaan met hun omgeving.

2.4. Hoe wordt het technologische, de inzet van ICT en/of het gebruik van data in het conceptvoorstel geïmplementeerd?

(Beschrijving van het technologische aspect, inzet van ICT en/of de rol van data in het uitbouwen van het concept)

Het technologisch aspect is tweeledig: Enerzijds kan technologie ingeschakeld worden om beter in kaart te brengen hoe verschillende beïnvloedingsfactoren worden ervaren door de doelgroep: de locatie, de situatie en de persoon. De data en informatie die we capteren uit bv. GPS-trackers, Google history, een digitaal participatiepaviljoen, emotietrackers,... vormen een basis om in interactie te gaan met de doelgroep en zorgt voor een datagedreven aanpak van het Preventie en Veiligheidsbeleid inzake intimidaties -of het gevoel van intimidaties- in het nachtleven.

Anderzijds, aan de kant van de oplossingen of maatregelen, is nu reeds uit bevestigingen en internationaal onderzoek gebleken dat licht een belangrijke invloed heeft op gedrag in het nachtleven. Het gevoel van veiligheid is voor een groot deel afhankelijk van de natuurlijke overgang van de ene lichtzone naar de andere. Daarom willen we binnen dit concept onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van 'interactive light': de gebruiker kan het licht zelf sturen en geeft zo vorm aan de stad na zonsondergang. We zouden de jongeren de mogelijkheid kunnen geven om via hun smartphone het licht aan te sturen van de route die ze nemen van en naar hun uitgaanslocatie. Ze voelen zich veiliger tijdens hun route en kunnen inspelen op kleur, contrast, ... Mechelen heeft reeds een samenwerking met Eandis voor de uitrol van slimme ledverlichting in het openbaar domein (LunaVision). De stad droeg namelijk haar openbare verlichting (lampen, armaturen, steunen, palen) over aan Eandis en betaalt voortaan een beheersvergoeding. Binnen dit concept willen we dan ook met Eandis bekijken hoe we de bestaande infrastructuur kunnen inschakelen binnen dit Slimme Stad project met mogelijke uitbreiding naar andere toepassingen.

Bij uitbreiding is het de bedoeling om in een blijvende dialoog met de jongeren te zoeken naar de meest wenselijke technologieën, aanvaard door de jongeren zelf, die een antwoord kunnen bieden op het werkelijke probleem. De jongeren worden actief betrokken bij het capteren van de juiste data om de probleemstelling scherp te stellen.

Het concept mag zich niet beperken tot het uitrollen van een heatmap of het uittesten van technologische applicaties. Een multidisciplinair "antwoordteam" vanuit de bevoegde stadsdiensten en/of haar partners zullen kort op de bal moeten spelen om mogelijk oplossingen te laten uittesten zodat de geanalyseerde data (de feiten) geen omgekeerd effect (mijdgedrag ipv aanpassingsgedrag) hebben.

De actieve rol van de jongeren reeds van bij de onderzoeksfase zal niet alleen de betrokkenheid verhogen, maar zal ook de dialoog bevorderen met beleidsmakers, technologische partners en wetenschappers. Het privacy-aspect zal zowel met de jongeren als met de wetgeving nauwgezet worden opgevolgd. Hierdoor zal het

concept inzichten bieden hoe veiligheid en privacy toch hand in hand kunnen gaan.

2.5. In welke mate is dit concept origineel en innovatief?

(Inbreng van innovatie en gebruikte technologie, ICT en/of data, wat is er nieuw en uniek aan dit concept?)

Binnen het concept wordt gewerkt met een innovatieve methodiek van data-aggregatie. Om de besproken probleemstelling correct te definiëren zal de doelgroep (burger) mee data capteren en in dialoog gaan wat betreft de analyse van deze data ('citizen science').

Representatieve ambassadeurs, "Nachtraven", zullen experimenteren met de combinatie van een emotion tracking device en locatietracking (via Smartphone). Hiervoor krijgen ze gedurende een bepaalde periode een device ter beschikking (voorbeelden zoals Feel wristband, Zenta of gelijkaardig). Het gebruik van dergelijke devices in deze specifieke context is vernieuwend. De gebruikers zullen, samen met de stad de data, gegenereerd door deze sensoren, evalueren en hun feedback geven. Op die manier krijgt de stad een beter zicht op de noden van de doelgroep en hoe maatregelen die hieruit voortkomen, worden onthaald door de doelgroep zelf.

De "Nachtraven" koppelen terug naar hun leeftijdsgenoten via hun eigen sociale media kanalen, o.a. via de Facebookpagina "2800LEEF!" om de community te versterken om een positieve uitgangssfeer te stimuleren.

De impact van verlichting op het veiligheidsgevoel is al langer bewezen, de mogelijkheden van dynamische straatverlichting zijn gekend. Toch kennen we geen Vlaamse steden of gemeenten die uitgaande jongeren 'connecteert' met digitale straatverlichting.

2.6. Hoe kan dit concept een voorbeeldfunctie zijn voor andere steden?

Zoals reeds gesteld is het fenomeen van intimidatie en bijhorend mijdingsgedrag in het stedelijke nachtleven niet groter in Mechelen dan elders in Vlaanderen. Het concept wil uitdagingen die niet meteen als acute problemen worden beschouwd toch bespreekbaar maken. Het gevoel van onveiligheid bij deze jonge generatie, maar ook bij hun ouders, is niet te onderschatten. Het mijdingsgedrag heeft tot gevolg dat er minder incidenten worden vastgesteld, maar de angst en het gebrek aan sense of control blijft. Het is belangrijk om op een positieve en hedendaags manier dit thema samen met de jongeren aan te pakken.

Op niveau van de oplossing, nl. de impact van openbare verlichting op de veiligheid of 'het gevoel van veiligheid' van burgers, zal "Nachtraven" ook tot inzichten leiden voor andere Vlaamse steden en gemeenten. De recente overheveling van het beheer van de openbare verlichting van Eandis heeft een grote impact op dergelijke smart city toepassingen. Hoe gaan partijen om met de gecapteerde data? Hoe verlopen beslissingsprocedures om bijkomende

slimme toepassingen in infrastructuur te voorzien die niet langer gemeentelijke eigendom is? 229 steden en gemeenten in Vlaanderen, goed voor 849 000 lichtpunten, dragen de zorg voor de openbare verlichting over aan Eandis. "Nachtraven" kan inspiratie en informatie delen met al deze gemeenten!

2.7. Met wie werd er samengewerkt om dit concept te realiseren, en hoe beoog je deze samenwerking te bevorderen?

1/ Regionale werking:

Mechelen is voor vele jongeren uit de ruime regio en omliggende gemeenten een aantrekkelijke uitgaansbuurt. Het project strekt zich dan ook uit over de ganse regio Mechelen. De gemeente Bonheiden wil expliciet werk maken van slimme toepassingen en veel jongeren uit deze buurgemeente komen feesten in Mechelen. De gemeente zal dan ook uitgenodigd worden om Bonheidense "Nachtraven" te laten deelnemen aan dit concept.

2/ Wetenschappelijke partners betrokken bij conceptvoorstel:

* Onderzoeksgroep Apart: expertise rond onderzoek naar agressie en geweld. <http://www.apart.nu/expertise.html> (Dr. Anne Groenen)

* Thomas More, Filip Burgelman, docent Thomas More - DesignLab (docent Design Thinking technieken)

3/ Multidisciplinair service design team: Studio Dott

4/ Stadsdiensten

Data- en informatiemanager, Dimitri Van Baelen

ICT Manager, Bernard Biesbrouck

Preventie en Veiligheid, Gezin en Jongeren (coördinatie 10 krachtlijnen tegen intimidatie), Eleen Naessens

Consulent Jeugddienst, Peter Meeusen

Projectmedewerker participatie: Dirk Mattheeuws